

3. Ромашов Р.А. Теория государства и права / Р.А. Ромашов. – Питер, 2010. – 304с.
4. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид., змін. й доп. / М.В. Кравчук. – К.: Професіонал, 2004. – 400 с.
5. Ткаченко В.Д. Порівняльне правознавство: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / В. Д. Ткаченко. – Х.: Право, 2003. – 274 с.

Павлишин М.М.
*студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*
*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ*
Баран А.В.

ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ

Досить часто, опрацьовуючи матеріали з юриспруденції, соціології чи політології, ми натрапляємо на такі слова та вирази, як: «громадська думка», «суспільство і його думки», «формування суспільної думки» тощо. То що ж таке «громадська думка»? Проаналізувавши декілька джерел, можна вважати, що суспільна (громадська) думка - це уявлення про спосіб існування свідомості, як сукупної свідомості окремих індивідів, об'єднаних у суспільні групи, які пов'язані спільністю інтересів, у якому фіксується ставлення до подій або явищ громадського життя. У повсякденному житті громадською думкою вважають думку колективу (спільноти) про події та факти внутрішнього й зовнішнього життя, поведінку окремих членів колективу [5]. А що ж впливає на формування громадської думки?

На перший погляд, це досить складне питання, оскільки на суспільну думку впливають багато факторів, що здатні її змінювати, тому часто вона буває суперечливою, але відповідь на це питання знайдеться. Серед основних чинників, що впливають на формування громадської думки (демократичність політичного та економічного суспільного устрою; забезпечення вільного висловлювання своєї думки; наявність вільного і безперешкодного доступу громадськості до необхідної інформації як засобу формування компетентної думки; взаємодія громадської думки, владних структур, засобів масової інформації, політики та ідеології), слід особливу увагу звернути на ЗМІ-сукупність сучасних каналів зв'язку (преса, телебачення, радіо мовлення, кіно, відео, Інтернет тощо), за допомогою яких поширюється різноманітна інформація у суспільстві. Формуючи громадську думку, засоби масової інформації, з одного боку, зосереджують досвід і волю мільйонів, а з іншого – впливають на свідомість, на вчинки, групові дії людей [4, с. 77]. В Україні вони також

значно впливають на формування громадської думки населення. Це можна пояснити тим, що люди звикли довіряти засобам масової інформації, які є основним джерелом суспільно-важливого інформування. Звісно, що до читача, глядача чи слухача ЗМІ основна частка інформації потрапляє у переробленому вигляді, містить оцінку ситуації, події, яка нав'язується аудиторії. Тому досить часто трапляється таке, що громадяни, перетворюються у зручну мішень для інформаційного простору, бо люди, обтяжені щоденними турботами, схильються до думки інших, ними легко маніпулювати та певним чином впливати на їх свідомість. Засоби масової інформації виражають і формують громадську думку, яку розглядають як колективне судження людей, яке проявляється у формі схвалення, осуду або вимоги. Громадська думка формується в процесі дії інформації в суспільстві, відображає людське буття, суспільну практику людей і виступає як регулятор діяльності. Вона створюється під впливом буденної свідомості, а також науки, мистецтва, політики і, як правило, всіх джерел масової комунікації.

За словами Гришнякової К. Г. «громадська думка, будучи станом суспільної свідомості, є ніби посередницею між свідомістю і практичною діяльністю людей. Не змінюючи ні однієї із форм суспільної свідомості, не спираючись на організовану силу як закон, не визначаючи цілей, як це робить програма, громадська думка шляхом схвалення або осуду, захоплення чи зневаги, емоційної оцінки людей і їхніх учинків сприяє перевтіленню тих чи інших ідей у конкретні вчинки» [2]. Тому засоби масової інформації, формуючи суспільну думку, з одного боку збирають досвід і волю багатьох, а з другого — впливають на свідомість, на вчинки, групові дії людей.

Також слід звернути увагу на те, що ЗМІ відіграють значну роль у виборчому процесі, тому що на засоби масової інформації покладається велика відповідальність за подання інформації у доступній формі та наповнення її змістом, вартим, з огляду на актуальність події дня, неупередженого, виваженого висвітлення перебігу подій виборчого процесу і референдумів. Оскільки громадська думка виступає знаряддям політики, то її формування є сферою боротьби за владу, яка і формує політичну систему [6]. В демократичній державі право приймати рішення має більшість, тому гласна дискусія дає можливість висловитися лише певним особам та організованій меншості, опозиційним партіям – всім тим, хто думає по іншому, ніж більшість. А це є ефективним інструментом механізму демократичного правління, який безпосередньо впливає на формування типу політичної системи [1, с. 90-91]. Тому в ідеальному варіанті ЗМІ мають бути притаманні певні характерні риси, наприклад: об'єктивність, істинність, достовірність, доказовість інформації, які ґрунтуються на чесності, порядності, відповідальності перед законом. У більшості ж країн Європи розроблена розгалужена сукупність законів та законодавчих документів, покликаних регулювати

діяльність засобів масової інформації. При цьому слід також пам'ятати, що пропаганда, навіть підтримка тих чи інших політиків, їхніх програм не означає їх некритичного сприйняття [3]. Досвід минулого застерігає від колишніх захоплень програмами і діями окремих політичних лідерів. Преса повинна зважено і критично оцінювати їх. Звичайно, критичний підхід не має нічого спільного з упередженим запереченням нових ідей, рухів, формувань, характерним для компартійної преси. Йдеться про порушення звичайних норм плюралізму та моралі. А між тим, саме засоби масової інформації повинні показувати зразок політичної культури, зміни самої сутності політичного мислення. Тому засоби масової інформації покликані виховувати цю політичну культуру в суспільстві. Політична культура журналіста передбачає правдивість, чесність, надання переваги загальнолюдським чинникам перед кастовими, класовими. Висока політична культура передбачає також добросовісність у викладі точки зору політичного опонента, недопустимість поширених і сьогодні мітингових прийомів навішування ярликів, підміни переконливих аргументів суто емоційними засобами суперечок і звинувачень [1, с. 93].

Підсумовуючи вищесказане, можна стверджувати, що громадська думка - це стан суспільної свідомості. Активність і значення громадської думки визначаються характером соціальної структури суспільства, рівнем розвитку економічної культури, демократичних інститутів і свобод. Громадська думка знаходить вираз у виборах органів влади, засобах масової комунікації, опитуваннях населення тощо [4, с. 80]. Основним джерелом формування громадської думки є ЗМІ, особлива увага яких зосереджена на передвиборчій агітації, бо її фундамент покладено потужні маніпулятивні технології, які говорять про упередженість та небезсторонність навіть у таких різновидах медіа-продукту, як випуски новин. На цьому фундаменті виростає досить цікава надбудова, що включає теледебати, політичну рекламу, редакційні статті, ток-шоу й ще низку менш помітних деталей, таких як псевдоподії чи недостовірна політична реклама. Сучасні ЗМІ перетворилися в один із найголовніших інструментів управління громадською думкою. Використання ЗМІ для політичного маніпулювання сьогодні становить найбільшу небезпеку для громадян і демократичного державного ладу.

Список використаних джерел

1. Головій В. М. Українські мас-медіа як чинник формування громадянського суспільства / В.М. Головій // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ«Магістр», 2013. – № 1 (33). – С. 90-96.
2. Гришнякова К.Г. Вплив ЗМІ на громадську думку / К. Г. Гришнякова // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Politologia/7_87191.doc.htm
3. Корнієнко В.Олігархізація влади / В. Корнієнко // Новітня політична лексика (неологізми, та інші новотвори) / І. Я. Вдовичин, Л.Я. Угрин, Г.В. Шипунов [та інш.]; за наук. редакцією Н.Хоми. – Львів : Новий Світ 2000, 2015. – С. 269.

4. Дзюба М. Т. Роль засобів масової інформації в формуванні громадської думки / М.Т. Дзюба // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – К., 2011. – С. 77-81.

5. Мовчан П. Медіа-конструювання та громадська думка / П.Мовчан // Віче. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.viche.info/journal/961/>

6. Політологія: навчальний посібник / за заг. ред. Бабкіна О. В., Горбатенко В. П.// К.: ВЦ, 2006. – 568 с.

Римар Е.І.

студент III курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ*

Подковенко Т.О.

СВОБОДА ОСОБИСТОСТІ В ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕРЖАВИ

Свобода особистості з точки зору правової політики держави має неоднозначне трактування, виходячи із ідеї, що пронизує історію правової думки, - рівноваги між обмеженням свободи в ім'я загального блага та надання людині, індивіду, наділеному унікальними рисами, можливостей для власне втілення цих рис. Можливості можна пов'язати із поняттям прав людини як своєрідного каталогу, що перебуває у безперервному розвитку, а наявний перелік прав і свобод є результатом генезису, що відбувався протягом багатьох століть [1, с. 7].

Категорія «свобода» знаходить своє використання у працях із філософії, соціології, психології, історії, широкого спектру правових дисциплін. На сучасному етапі дослідження щодо співвідношення особистості з державою та її інституціями, характеристику права із позиції прав і свобод людини здійснювали у своїх наукових працях С. Бігун, М. Козюбра, В. Копейчиков, В. Нерсисянц, В.Погорілко, П. Рабінович, М. Селіванов, В. Тацій, В. Тимошенко та ін.

Метою досліджень, що стосуються свободи особистості з точки зору державно-правової дійсності, в тому числі даного дослідження, є пошук та критичне осмислення наукових позицій сучасності та минулого задля накопичення та аналізу знань стосовно співвідношення волі держави, суспільства та індивіда задля їх максимально ефективної взаємодії і втілення інтересів.

Історико-політичні концепції дозволяють судити про втілення ідей свободи в життя із двох крайніх позицій:

свободи як участі усього суспільства в державних справах й відповідного гарантування забезпечення прав індивідів – учасників життєдіяльності суспільства; таким чином, ця свобода забезпечується тим, що людина підкоряється лише тим правилам, на які дала згоду